

MATTI KAUPPINEN

Arvoituksellisia eläinrunoja

ARVOITUKSELLISIA ELÄINRUNOJA

©2023 Matti Kauppinen

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kuvitus: N.I.K. Rahikainen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-5954-7

MATTI KAUPPINEN

**Arvoituksellisia
eläinrunoja**

Sisältö

Esipuhe: Arvoitukselliset eläinrunot	8	Tunturien asukki – riekko	40
Kasteruno	10	Jäkälän syöjä – poro	41
Kasteruno tai Runo nimiäisiin/nimenantojuhlaan ..	12	Metsien kuningas – nalle eli karhu	42
Futarien suosikki – huuhkaja	15	Lapista Tampereen seudulle muuttanut – Näsijärven poro	44
Jäljet hangella – jänis tai rusakko	17	Ympäristöönsä sujuvasti sulautuva – kameleontti ..	45
Mahtava peräsin – majava	18	Torilla tavataan – naurulokki	46
Toinen lattahäntäinen – Euroopan majava	20	Sopuleilla herkuttelija – naali	48
Sitkeä rummuttaja – tikka	21	Karaistunut pohjoisten jääkenttien asukki – jääkarhu	50
Vikkelä veikko – lumikko	23	Sihisevä luikertelija – kyy	51
Punalakkinen pärisyttäjä – palokärki	24	Kansallislintumme – laulujoutsen	52
Lintulautojen kunkku – punatulkku	25	Saimaalla uiskenteleva – norppa	54
Komea nokka – metso ja koppelo	26	Vain vastarannalla elävä kala? – kiiski	55
Takametsien ykkössolisti / metsosopraano – ukkometso	28	Taidokas pilotti – sudenkorento	57
Suon kulkija – kurki	29	Auringonpalvoja – sisilisko	58
Tyylikkääät ilman halkojat – räystäs-, haara- ja törmäpääsky	31	Ylväs liitelijä – merikotka	60
Pohjamutien asukki – matikka eli made	32	Pelkkää raitaa – seepra	61
Taivaan sinessä liitäjä – albatrossi	34	Meden latkija – kolibri	62
Mustabarettinen lentelijä – kalatiira	35	Lettumainen tapaus – kampela	64
Ylpeä loikkija – rupikonna	36	Vaeltajan ystävä – kuukkeli	65
Piikikäs puhisija – siili	39	Ovela veikko – kettu	67

Takertuvaa sorttia – nahkiainen	68	Yläilmojen mäkättäjä – taivaanvuohi	98
Yön hurja liitäjä – pääkallokiitäjä	69	Luolaston luoja – mäyrä	100
Kauhuleffoista tuttu – lepakko	71	Viidakon valtias – tiikeri	102
Tunturilampien väriläiskä – rautu	72	Parrakas päkättäjä – vuohi	103
Tikkuaskin rahisuttaja – harakka	73	Afrikkalaisen lammen asukki – virtahepo	104
Tasankojen asukki – biisoni	74	Eläinten kuningas – leijona	106
Tuttu lintulautoilta – talitintti	76	Villin viidakon asukki – tapiiri	108
Montako senttiä laitetaan, kysyi mittarimato	77	Olikohan hällä oikeasti sorkat vai varpaat? – tarvas	109
Pieni lentävä ”kuplavalokkari” – leppäkerttu	78	Disneyn piirrettyistä tuttu – metsäauris, eli tarvas	110
Muniva nisäkäs – vesinokkaeläin	80	Muinainen jättiläinen – mummatti	112
Lyyrapyrstöinen kan lintu – teeri, eli tetri	81	Lantakasoista tykkävä – isosittäinen eli sontainen	113
Kesäiltojen inisijä – hyttynen	83	Villinä elävä lammas – mufloni	115
Savonmaan soella suhhaatteleva suluhanen – töyri, eli teeri	84	Viemäreissäkin vilistävä – rotta	116
Runo rakkaudesta – onnellinen monni	85	Latinankielellä lutka lutka – saukko	118
Maata tonkiva kärsäkäs – sika eli possu	86	Sitkeä eväkäs – ruutana	119
Kulttuurilintu – naakka	88	Painonsa arvoinen? – kultakala	120
Maailmanlopun edellä kutistuva? – pyy	90	Norjassa näitä näkee – lunni	122
Australian asukki tämäkin – koala	91	Todellinen liimanäppi – gekko	123
Talleilta tuttu – hevonen	93	Lämpimät hiekkarannat kutsuu – merikilpikonna	124
Lappalaisille jänkäkoira – hauki	95	Kurkkutorvella on mittaa – kirahvi	126
Galapagoksen kalloilla köllöttelevä – merileguaani	96	Aina valmiina naamiaisiin lähtöön – pesukarhu	128
Pitkäkielinen termittien kauhu – muurahaiskarhu	97		

Tykkää lämpimästä, liasta ja moskasta – torakka eli russakka	129
Mullan myllääjä – kastemato	130
Kiinan kansalliseläin – jättiläispanda	132
Sulavalinjainen sukeltelija – delfiini	133
Vaativattoman oloinen lintunen – varpunen	134
Kiireetön etenijä – laiskiainen	135
Ikuinen arvoitus – muna vai kana	136
Julman pistimen omistaja – skorpioni	138
Kaukainen joulupukin tuuraaja – gorilla Korvatunturilla	139
Pinnan alla piileskelevä – krokotiili	140
Lonkeroita riittää – mustekala	142
Saharassa jotosteleva – kameli	143
Outo lintu – kaakana	144
Jykevä ”nenänhuuhtelukannu” – sarvikuono	146
Väkevät deodorantit omistava – skunkki eli juovaskunkki eli tutummin haisunäätä	147
Uuden portin tuijottaja – lehmä	148
Tätä ei vanhukset kuule – heinäsiirikka	150
Alces alces, joko nimi sulle valkes – hirvi	151
Metsän kruunupää – hirvi	152
Australiassa elävä villikoira – dingo	153
Kiireetön kehrääjä – kissa	154
Täydenkuun aikaan kuuta ulvova – susi	157

Metsän pieni öppiäinen – havupunakuoriainen ..	158
Metallinhohtoinen ja virtaviivainen – harjukiittäjäinen	159
Merien timpuri – vasarahai	160
Metsäinen versio töpselinenästä – villisika	162
Puuta nävertävä – kaarnakuoriainen	163
Pullisteleva eväkäs – pallokala	164
Valtameren syvyyksissä sukelteleva – kaskelotti	166
Tuntureissa vaeltava - sopuli	167
Isonokkainen kalastaja – pelikaani	168
Merenpohjalla viihtyvä – tokko	170
Ei tarvinne kaupan kassalla pakasteille pientä pussia? – kenguru	171
Lammen asukki - mikäpä muu kuin majava tämäkin	172
Mikki vai kenties Minni? – hiiri	173
Liikkuu ilmassa, maalla ja vedessä – riskilä	175
Vanhoista kelloista tuttu – käki	176
Poron villimpi serkku – metsäpeura	177
Ahkerä pörisijä – kimalainen	178
Foot prints in snow – rabbit	180
Det hände en dag in den Skånska skogen – kanin	181
Kuusen latvustossa keikkuja – orava	182

Arvoitukselliset eläinrunot

Tervetuloa eläinaiheisten runojen arvoitukselliseen maailmaan!

Ajatuksena runoissa on, että vanhemmat, isovanhemmat, kummit tai kuka tahansa aikuinen lukisi näitä lyhyitä tarinoita lapsille. Useimmissa niissä aivan loppumetreillä paljastetaan kyseessä olevan eläimen nimi. Otsikko kannattaa siis ehkä jättää lukematta tai lukea vain vihjeenä oleva lyhyt kuvaus. Useamman lukukerran jälkeen lapsi voi mahdollisesti jo itsekkin osallistua lukemiseen loppuriimien osalta tai ainakin huutaa ääneen runon eläimen nimen. Hieman varttuneemmat muistavat varmasti jo alkulauseista, että mistä eläimestä on kyse ja saattavat osata jo pidempiäkin pätkiä runon säikeistä ulkoa. Tällä tavoin kielellinen kehitys menee eteenpäin kuin itsestään.

Tämä eläinaiheinen runokirja on omistettu lapsenlapselleni. ”Kiitos” hänen isänsä, jouduin parin päivän varoitusajalla kirjoittamaan ristiäisiin isovanhemman tervehdyksen. Lainausmerkit kiitoksessa tulevat todella lyhyestä varoitusajasta valmistella puhe, jonka poikani oli luvannut onnistuvan. Kastepappi oli nimittäin tiedustellut, että voisikohan joku isovanhemmista lausua pari sanaa vaikka runon

muodossa? ”Joo, minun isä on kirjailija, joten hän voi kirjoittaa runon”, oli lupaus kuulemma kuulunut hetkeäkään epäröimättä. – Kiitos tästä suuresta luottamuksesta! Tuota kastepäivää ennen en ollut oikeastaan kirjoittanut runoja kuin aivan muutaman, mutta siitä eteenpäin määrä moninkertaistui, mistä tuloksena on tämä eläinaiheinen runokirja.

Omistan tämän kirjan myös edesmenneille vanhemmilleni, joilta kuulin sekä mukavia tarinoita, että sananlaskuja. Kummatkin ovat ruokkineet ajatusmaailmaani ja rikastuttaneet kielellistä kehitystä sekä ulosantia kirjoittamisen saralla. Kiitokset äiti ja isä sinne pilven reunalle!

Oheinen pojanpojalleni kirjoittama kasteruno luettiin Sammonlahden kirkossa heinäkuussa 2021. Kuka tahansa perheen lähipiiristä (lapsen ukki, mummo tai kummi) voi muokata sitä ohjeen mukaan ja tehdä runosta omanlaisen pienelle pojalle tai tytölle sopivan, jolle hän voi samalla lahjoittaa tämän runokirjan.

Kasteruno

Syksyllä jo kuultiin iloinen uutinen
Tulossa on pienoinen Kauppinen

Elämänihmeistä kaikista suurin
Käsittää saatoin sen juuri ja juuri

Kesäkuun kuudes syntyi (lapsen nimi) sukuun
Kolmas jäsen nuoren perheen päälukuun

Pieni vielä mies mutta vanttera pakkaus
(Isän ja äidin nimet) silmäterä sekä rakkaus

Käsi poskella hän maailmaa katsoo
Rauhassa vielä oottaa ja vartoo

Aattelee selvästi maailman menoo
Ennen kuin laittaa omaa monoa vinoon

Vähän kun varttuu niin vauhtia riittää
Ukkien nenät hän vauhdissa niistää

Mummot on saanut höpsöksi tyystin
Ihan vain sillä, kun maitoa ryysti

Ei ne poikaa palvomasta lakkaa
Vaikka vain syö, nukkuu ja kakkaa

Elämän polku, kun on alussa vasta
Niin siunaa Jumala tätä pientä lasta

Mikä yhdistää koalaa, naakkaa, lumikkoa, skorpionia tai kampelaa? Todella arvoituksellinen kysymys, koska joukossa on pussieläin, lintu, nisäkäs, hyönteinen ja kala. Myös elinalue ja ravinto vaihtelevat, joten ainoa yhdistävä tekijä niille ja yhteensä reilusti yli sadalle muulle eläimelle on, että niistä tehty arvoituksellinen runo löytyy tästä kirjasta. Alun vihjeiden perusteella saat vihiä kyseessä olevasta otuksesta, mutta jos vinkit eivät riitä, niin lopussa nimi aina sitten ratkeaa.

Runojen lisäksi monta viehättävää kuvaa ilahduttaa ja elävöittää lukijoita sekä perheen pienimpiä, joille tämä teos on suunnattu.

Kirjan alussa on ristiäisiin tai lapsen nimenant juhlaan sopiva runo, jonka voit ohjeen mukaan muokata persoonalliseksi. Voin vakuuttaa, että on taatusti mieleenpainuvaa lukea ääneen pienokaiselle räätälöity ikioma runo juhlatilaisuuden seremoniassa.

Lue ääneen kirjan runot. – Siten riimit yhteen punot.

Iloa tuota lapselle pienelle – Alku anna rikkaalle kielelle.

Onko eläin kenties pieni kala, eli sintti – Vai kauralyhteessä ruokaileva talitintti.

Kenties mullassa möyriävä mato mainen – Tai sitten pää alas roikkuva laiskiainen.

Tartu kirjaan ja lue loppuun saakka – Saat selville onko joukossa myös naakka.

BoD

